

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

7 noiembrie 2013*

„Trimitere preliminară — Acordul de asociere CEE-Turcia — Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere — Clauze de standstill — Noțiunea «situație legală în ceea ce privește șederea»”

În cauza C-225/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Raad van State (Țările de Jos), prin decizia din 9 mai 2012, primită de Curte la 14 mai 2012, în procedura

C. Demir

împotriva

Staatssecretaris van Justitie,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), președinte de cameră, și domnii J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot și A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 25 aprilie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Demir, de J. P. Sanchez Montoto, avocat;
- pentru guvernul olandez, de M. Noort, de B. Koopman și de C. Wissels, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, precum și de A. Wiedmann, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. Urbani Neri, avvocato dello Stato;
- pentru Comisia Europeană, de V. Kreuzschitz și de M. van Beek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 iulie 2013,

* Limba de procedură: neerlandeza.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 13 din Decizia nr. 1/80 a Consiliului de asociere din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii (denumită în continuare „Decizia nr. 1/80”). Consiliul de asociere a fost înființat prin Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană și Turcia, care a fost semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte, și care a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele acesteia din urmă prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963 (JO 1964, 217, p. 3685, Ediție specială, 11/vol. 1, p. 10, denumit în continuare „acordul de asociere”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Demir, pe de o parte, și Staatssecretaris van Justitie (secretarul de stat pentru justiție, denumit în continuare „Staatssecretaris”), pe de altă parte, cu privire la respingerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Acordul de asociere

- 3 În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din acordul de asociere, obiectivul acestuia este de a promova consolidarea continuă și echilibrată a relațiilor comerciale și economice dintre părțile contractante, ținând seama pe deplin de necesitatea de a asigura dezvoltarea accelerată a economiei Turciei și ridicarea nivelului de ocupare a forței de muncă și a condițiilor de viață ale poporului turc.
- 4 Conform articolului 12 din acest acord, „[p]ărțile contractante convin să se întemeieze pe articolele [39 CE], [40 CE] și [41 CE] pentru a realiza tratat libera circulație a lucrătorilor între acestea”.
- 5 Articolul 22 alineatul (1) din acordul respectiv are următorul cuprins:

„Pentru realizarea obiectivelor stabilite prin prezentul acord și în cazurile prevăzute de acesta, Consiliul de asociere dispune de putere de decizie. Fiecare dintre cele două părți are obligația de a lua măsurile necesare pentru punerea în aplicare a deciziilor adoptate. [...]”

Decizia nr. 1/80

- 6 Cu titlul „Probleme referitoare la ocuparea forței de muncă și la libera circulație a lucrătorilor”, secțiunea I din capitolul II din Decizia nr. 1/80 cuprinde articolele 6-16.
- 7 Articolul 6 din această decizie prevede:
„(1) Sub rezerva dispozițiilor articolului 7 referitor la accesul liber la încadrarea în muncă al membrilor familiei sale, lucrătorul turc care este încadrat pe piața legală a muncii dintr-un stat membru:

— are dreptul, în acest stat membru, după un an în care a fost încadrat în muncă în mod legal, la reînnoirea permisului său de muncă la același angajator, dacă acesta dispune de un loc de muncă;

- are dreptul, în acest stat membru, după trei ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal și sub rezerva priorității ce trebuie acordată lucrătorilor din statele membre ale Comunității, să accepte o altă ofertă din partea unui angajator, la alegerea sa, făcută în condiții obișnuite și înregistrată la serviciile de ocupare a forței de muncă din acest stat membru, în cadrul aceleiași profesii;
- beneficiază, în acest stat membru, după patru ani în care a fost încadrat în muncă în mod legal, de accesul liber la orice activitate salariată, la alegerea sa.

(2) Concediile anuale și absențele pentru motive de maternitate, de accident de muncă sau de boală de scurtă durată sunt asimilate perioadelor de încadrare legală în muncă. Perioadele de șomaj involuntar, constatate în mod corespunzător de autoritățile competente, și absențele pentru motive de boală de lungă durată, fără a fi asimilate perioadelor de încadrare legală în muncă, nu aduc atingere drepturilor dobândite în temeiul perioadei anterioare de încadrare în muncă.

(3) Normele detaliate de aplicare a dispozițiilor alineatelor (1) și (2) sunt stabilite de reglementările naționale.” [traducere neoficială]

- 8 Articolul 13 din decizia menționată are următorul cuprins:

„Statele membre ale Comunității și Turcia nu pot introduce noi restricții privind condițiile de acces la încadrarea în muncă al lucrătorilor și al membrilor familiei lor care se găsesc pe teritoriul acestor state în situație legală în ceea ce privește șederea și accesul pe piața muncii.” [traducere neoficială]

- 9 Articolul 14 din aceeași decizie prevede:

„(1) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicate sub rezerva restricțiilor justificate de motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică.

(2) Aceste dispoziții nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor care decurg din legislațiile naționale sau din acordurile bilaterale existente între Turcia și statele membre ale Comunității, în măsura în care acordurile prevăd, în favoarea resortisanților lor, un regim mai favorabil.” [traducere neoficială]

- 10 Conform articolului 16 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80, dispozițiile din secțiunea I din capitolul II din aceasta sunt aplicabile începând de la 1 decembrie 1980.

Dreptul olandez

- 11 La 1 decembrie 1980, accesul și șederea străinilor în Țările de Jos erau guvernate de Legea privind străinii (Vreemdelingenwet, Stb. 1965, nr. 40) și de Decretul de punere în aplicare a acestei legi (Vreemdelingenbesluit, Stb. 1966, nr. 387).
- 12 Potrivit articolului 41 alineatul 1 litera c) din acest decret, străinii care doreau să rămână în Țările de Jos pentru o perioadă mai lungă de trei luni nu puteau intra pe teritoriul olandez decât dacă dețineau un pașaport valabil, însoțit de un permis de ședere temporară valid. Cerința unui astfel de permis avea drept obiectiv prevenirea intrării și șederii ilegale.
- 13 În urma unei hotărâri a Raad van State (Consiliul de Stat) pronunțate sub imperiul dispozițiilor naționale sus-menționate, lipsa permisului de ședere temporară nu putea motiva refuzarea cererii de eliberare a unui permis de ședere dacă, la data acestei cereri, erau îndeplinite toate celelalte condiții. Cu toate acestea, în lipsa acestui permis, intrarea și șederea pe teritoriul olandez erau considerate ilegale.

14 La 1 aprilie 2001, Legea de revizuire generală a Legii privind străinii (Wet tot algehele herziening van de Vreemdelingenwet) din 23 noiembrie 2000 (Stb. 2000, nr. 495, denumită în continuare „Legea din 2000”) și Decretul privind străinii (Vreemdelingenbesluit, Stb. 2000, nr. 497, denumit în continuare „Decretul din 2000”) au intrat în vigoare.

15 Articolul 1 litera h) din Legea din 2000 prevede:

„În sensul prezentei legi și al dispozițiilor adoptate în temeiul acesteia:

[...]

h) «permis de ședere temporară» înseamnă o viză pentru o ședere mai lungă de trei luni, solicitată personal de un străin la o reprezentanță diplomatică sau consulară a Regatului Țărilor de Jos din țara de origine sau de reședință permanentă a acestuia sau, în lipsa unei astfel de reprezentanțe, din țara cea mai apropiată în care este stabilită o reprezentanță sau de la cabinetul Guvernatorului Antilelor Olandeze sau de la cabinetul Guvernatorului din Aruba și eliberată de reprezentanța menționată sau de cabinetele menționate în temeiul unei autorizații prealabile acordate de ministrul afacerilor externe.”

16 Articolul 8 literele a) și f) din legea menționată prevede:

„Un străin are drept de ședere legală în Țările de Jos numai dacă:

a) deține un permis de ședere pe durată determinată precum cel prevăzut la articolul 14 din această lege.

[...]

f) până la adoptarea unei decizii privind o cerere de eliberare a permisului de ședere, conform articolului 14 și 28, o dispoziție adoptată în temeiul legii menționate sau o decizie judecătorească prevede că nu se ia măsura îndepărtării persoanei care a formulat cererea atât timp cât nu s-a adoptat o decizie privind cererea de eliberare a permisului de ședere.”

17 Articolul 16 alineatul 1 litera a) din legea menționată prevede:

„O cerere de eliberare a unui permis de ședere obișnuit pe durată determinată poate fi respinsă dacă:

a) străinul nu dispune de un permis de ședere temporară valabil a cărui eliberare a fost justificată de un scop care corespunde celui pentru care a fost formulată cererea de eliberare a unui permis de ședere.”

18 Potrivit articolului 3.1 alineatul 1 din Decretul din 2000, introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere are drept consecință interzicerea luării măsurii de îndepărtare a străinului, cu excepția cazului în care aceasta reprezintă, potrivit ministrului, o repetare a aceleiași cereri.

19 Articolul 3.71 din acest decret prevede:

„1. Cererea de eliberare a unui permis de ședere pe durată determinată, prevăzută la articolul 14 din Legea din 2000, este respinsă dacă străinul nu posedă un permis de ședere temporară valabil.

[...]

4. Ministrul nostru nu poate aplica alineatul 1 dacă consideră că aplicarea acestuia conduce la situații evidente de nedreptate gravă.”

- 20 În lipsa unui permis de ședere temporară, intrarea și șederea pe teritoriul olandez sunt considerate ilegale. În conformitate cu Circulara din 2000 privind străinii (Vreemdelingencirculaire 2000), obligația de a solicita un permis de ședere temporară înainte de sosirea în Țările de Jos permite autorităților să verifice dacă străinul solicitant îndeplinește toate condițiile de eliberare a acestui permis anterior intrării sale pe teritoriul național.
- 21 În conformitate cu Legea privind încadrarea în muncă a lucrătorilor străini (Wet arbeid buitenlandse werknemers), în vigoare până la 1 septembrie 1995, se interzicea angajatorilor să încadreze în muncă străini fără aprobarea ministrului competent, iar angajatorul și străinul trebuiau să solicite un permis de muncă. Nu era considerată drept străin, în vederea aplicării legii respective sau a dispozițiilor adoptate în temeiul acesteia, o persoană care se afla în situație de ședere legală în Țările de Jos și care deținea o declarație emisă de ministrul competent ca urmare, în special, a împrejurării că i s-a încuviințat, în conformitate cu Legea privind străinii, șederea pe teritoriul Țărilor de Jos la un cetățean olandez care are reședința pe teritoriul respectiv.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 22 Domnul Demir s-a născut la 25 septembrie 1973 și are cetățenia turcă. Acesta a ajuns pentru prima oară în Țările de Jos la 1 octombrie 1990. După ce a fost luată măsura îndepărtării împotriva sa, acesta s-a întors în statul membru menționat și a introdus, la 4 noiembrie 1992, o cerere de eliberare a unui permis de ședere pentru a putea locui cu o persoană care are cetățenia olandeză.
- 23 În pofida respingerii cererii sale și a căii de atac exercitate ulterior, domnul Demir a introdus, la 19 aprilie 1993, o nouă cerere prin care urmărea să obțină un permis de ședere pentru a putea locui în Țările de Jos cu soția sa, care are cetățenia olandeză. Această cerere a fost admisă și i-a fost acordat un permis de ședere pentru perioada cuprinsă între 7 mai și 19 septembrie 1993, prelungită ulterior până la 18 iulie 1995.
- 24 În această perioadă, domnul Demir a lucrat în total mai mult de 10 luni la mai mulți angajatori, fără să fie salariat la același angajator timp de cel puțin un an.
- 25 După separarea soților, domnul Demir a introdus, între anul 1995 și anul 2002, mai multe cereri de eliberare a unui permis de ședere, invocând diferite motive. Niciuna dintre aceste cereri nu a fost admisă și niciuna dintre căile de atac formulate împotriva acestor decizii de respingere nu a fost soluționată favorabil.
- 26 La 1 februarie 2007, domnul Demir a încheiat un contract de muncă cu o durată de trei ani cu o societate olandeză. Pentru acest loc de muncă, Centrum voor Werk en Inkomen (Centrul pentru Încadrare în Muncă și Venituri) a eliberat acestui angajator, prin decizia din 2 ianuarie 2008, un permis de muncă valabil de la 7 ianuarie la 7 decembrie 2008. Durata valabilității acestui permis nu a fost prelungită ulterior.
- 27 La 13 februarie 2007, domnul Demir a introdus o cerere de eliberare a unui permis de ședere obișnuită pe durată determinată în vederea exercitării unei activități profesionale salariate. Prin decizia din 26 aprilie 2007, Staatsecretaris a respins cererea, iar ulterior, la 10 septembrie 2007, a confirmat această respingere.
- 28 Aceste decizii ale Staatsecretaris erau motivate de faptul că domnul Demir nu avea un permis de ședere temporară valabil, nu intra în categoria străinilor scutiți de obligația de a avea un permis de ședere și nu îndeplinea condiția prevăzută la articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Decizia nr. 1/80 de a fi lucrat în calitate de salariat la același angajator timp de un an.

- 29 Prin hotărârea din 16 iunie 2008, *Rechtbank 's-Gravenhage* (Tribunalul Districtual din Haga) a confirmat decizia *Staatsecretaris* și a respins acțiunea formulată de domnul Demir. Această instanță a considerat în special că, întrucât nu avea un permis de ședere temporară, acesta din urmă se afla în situație ilegală, astfel încât nu putea să beneficieze de articolul 13 din Decizia nr. 1/80.
- 30 Domnul Demir a formulat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere.
- 31 În aceste condiții, Raad van State a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că această dispoziție este aplicabilă unei condiții de fond și/sau de procedură în materie de primă admisie pe teritoriul unui stat membru, chiar dacă o astfel de condiție – în prezenta cauză, un permis de ședere temporară – are drept obiectiv între altele să prevină intrarea și șederea ilegale, înainte de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, și, în aceste limite, poate fi considerată o măsură care poate fi înăsprită, în sensul punctului 85 din Hotărârea din 21 octombrie 2003, *Abatay și alții* (C-317/01 și C-369/01, Rec., p. I-12301)?
- 2) a) Ce semnificație trebuie recunoscută în acest context cerinței unei situații legale în ceea ce privește șederea în sensul articolului 13 din Decizia nr. 1/80?
- b) Este relevant că însăși introducerea unei cereri determină, potrivit dreptului național, caracterul legal al șederii, atât timp cât cererea nu a fost respinsă, sau este relevant doar faptul că șederea anterioară introducerii unei cereri este considerată ilegală potrivit dreptului național?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

- 32 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că clauza de standstill prevăzută de această dispoziție are în vedere condiții de fond și/sau de procedură în materie de primă admisie pe teritoriul unui stat membru, inclusiv atunci când aceste condiții au de asemenea ca obiectiv să prevină, înainte de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, intrarea și șederea ilegale.
- 33 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că clauza de standstill prevăzută la articolul menționat interzice în mod general introducerea oricărei măsuri interne noi care ar avea ca obiect sau ca efect să facă să depindă exercitarea de către un resortisant turc a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul național de îndeplinirea unor condiții mai restrictive decât cele aplicabile la data la care Decizia nr. 1/80 a intrat în vigoare în statul membru în cauză (a se vedea Hotărârea din 17 septembrie 2009, *Sahin*, C-242/06, Rep., p. I-8465, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 34 S-a recunoscut de asemenea că această dispoziție se opune introducerii în reglementarea statelor membre, începând cu data intrării în vigoare în statul membru în cauză a Deciziei nr. 1/80, a oricăror noi restricții privind exercitarea liberei circulații a lucrătorilor, inclusiv cele care privesc condițiile de fond și/sau de procedură în materie de primă admisie pe teritoriul acestui stat membru a resortisanților turci care intenționează să exercite pe teritoriul respectiv această libertate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2010, *Comisia/Țările de Jos*, C-92/07, Rep., p. I-3683, punctul 49).

- 35 În ceea ce privește noțiunea „situație legală”, în sensul articolului 13 din decizia amintită, jurisprudența constantă arată că aceasta înseamnă că lucrătorul turc sau membrii familiei sale trebuie să fi respectat regulile în vigoare în statul membru gazdă în materie de intrare, de ședere și, eventual, de încadrare în muncă, astfel încât să se găsească în mod legal pe teritoriul respectivului stat. Așadar, articolul menționat nu poate fi invocat în favoarea unui resortisant turc care se află în situație ilegală (a se vedea în acest sens Hotărârea Sahin, citată anterior, punctul 53).
- 36 Astfel, s-a considerat că autoritățile naționale competente sunt îndreptățite, chiar de la intrarea în vigoare a deciziei menționate, să înăsprească măsurile care pot fi luate împotriva resortisanților turci care se află în situație ilegală (Hotărârea Abatay și alții, citată anterior, punctul 85).
- 37 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă simplul fapt că o condiție de fond și/sau de procedură în materie de primă admisie pe teritoriul unui stat membru are drept obiectiv să prevină, înainte de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, intrarea și șederea ilegale permite să se excludă aplicarea clauzei de standstill prevăzute la articolul 13 din aceeași decizie pentru motivul că constituie o măsură care poate fi înăsprită, în sensul jurisprudenței citate la punctul anterior.
- 38 După cum rezultă din cuprinsul punctului 36 din prezenta hotărâre, adoptarea unor astfel de măsuri presupune ca resortisanții turci cărora li se aplică acestea să se afle în situație ilegală, astfel încât, deși aceste măsuri pot privi efectele unei asemenea ilegalități fără a intra în domeniul de aplicare al clauzei de standstill prevăzute la articolul 13 din Decizia nr. 1/80, acestea nu trebuie să urmărească să definească însăși ilegalitatea.
- 39 Astfel, atunci când o măsură a unui stat membru gazdă, ulterioară acestei decizii, urmărește să stabilească criteriile de legalitate a situației resortisanților turci, prin adoptarea sau modificarea condițiilor de fond și/sau de procedură în materie de intrare, de ședere și, dacă este cazul, de încadrare în muncă pe teritoriul său a resortisanților respectivi și atunci când aceste condiții constituie o nouă restricție în calea exercitării liberei circulații a lucrătorilor turci, în sensul clauzei de standstill prevăzute la articolul 13 menționat, simplul fapt că măsura are drept obiectiv să prevină, înaintea de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, intrarea și șederea ilegale nu permite să se excludă aplicarea acestei clauze.
- 40 O astfel de restricție, care ar avea ca obiect sau ca efect să facă să depindă exercitarea de către un resortisant turc a liberei circulații a lucrătorilor pe teritoriul național de îndeplinirea unor condiții mai restrictive decât cele aplicabile la data intrării în vigoare a Deciziei nr. 1/80, este interzisă, cu excepția cazului în care intră în domeniul de aplicare al limitărilor prevăzute la articolul 14 din această decizie sau este justificată de un motiv imperativ de interes general, este de natură să garanteze realizarea obiectivului legitim urmărit și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului respectiv.
- 41 În această privință, deși obiectivul de prevenire a intrării și a șederii ilegale constituie un motiv imperativ de interes general, trebuie de asemenea ca măsura în cauză să fie de natură să garanteze realizarea acestui obiectiv și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia.
- 42 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la prima întrebare adresată că articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că, atunci când o măsură a unui stat membru gazdă urmărește să definească criteriile de legalitate a situației resortisanților turci, prin adoptarea sau prin modificarea condițiilor de fond și/sau de procedură în materie de intrare, de ședere și, dacă este cazul, de încadrare în muncă pe teritoriul său a acestor resortisanți și atunci când aceste condiții constituie o nouă restricție în calea exercitării liberei circulații a lucrătorilor turci, în sensul clauzei de standstill prevăzute la acest articol, simplul fapt că măsura are drept obiectiv să prevină, înainte de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, intrarea și șederea ilegale nu permite să se excludă aplicarea acestei clauze.

Cu privire la a doua întrebare

- 43 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că constituie „situație legală în ceea ce privește șederea” deținerea unui permis de ședere temporară care nu este valabil decât până la adoptarea unei decizii definitive cu privire la dreptul de ședere.
- 44 În această privință, după cum s-a amintit la punctul 35 din prezenta hotărâre, noțiunea „situație legală” în sensul articolului 13 din Decizia nr. 1/80 înseamnă că lucrătorul turc sau membrul familiei sale trebuie să fi respectat normele statului membru gazdă în materie de intrare, de ședere și, dacă este cazul, de încadrare în muncă, astfel încât acesta se află în mod legal pe teritoriul statului respectiv.
- 45 Această noțiune a fost clarificată la punctul 84 din Hotărârea Abatay și alții, citată anterior, prin trimiterea făcută la cea asemănătoare de „încadrat în muncă în mod legal” utilizată la articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1/80.
- 46 Curtea a apreciat deja că „încadrarea legală în muncă” presupune o situație stabilă, iar nu precară pe piața muncii din statul membru respectiv, și implică, în această privință, un drept de ședere necontestat (Hotărârea din 8 noiembrie 2012, Gülbahce, C-268/11, punctul 39 și jurisprudența citată).
- 47 Astfel, încadrarea în muncă a unui resortisant turc în temeiul unui permis de ședere temporară care nu este valabil decât până la adoptarea unei decizii definitive cu privire la dreptul său de ședere nu poate fi considerată drept „legală” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 septembrie 2011, Unal, C-187/10, Rep., p. I-9045, punctul 47).
- 48 În consecință, noțiunea „situație legală” în sensul articolului 13 din această decizie privește o situație stabilă, iar nu precară pe teritoriul statului membru, care presupune că dreptul de ședere al persoanei interesate nu este contestat. Astfel, perioadele de ședere sau, dacă este cazul, de încadrare în muncă a unui resortisant turc în temeiul unui permis de ședere temporară care nu este valabil decât până la adoptarea unei decizii definitive cu privire la dreptul său de ședere nu pot fi considerate drept o „situație legală” în sensul articolului respectiv.
- 49 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare adresată că articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că nu constituie o „situație legală în ceea ce privește șederea” deținerea unui permis de ședere temporară care nu este valabil decât până la adoptarea unei decizii definitive cu privire la dreptul de ședere.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 din 19 septembrie 1980 privind dezvoltarea asocierii, adoptată de Consiliul de asociere înființat prin Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Economică Europeană și Turcia, care a fost semnat la 12 septembrie 1963 la Ankara de Republica Turcia, pe de o parte, precum și de statele membre ale CEE și de Comunitate, pe de altă parte, și care a fost încheiat, aprobat și confirmat în numele acesteia din urmă prin Decizia 64/732/CEE a Consiliului din 23 decembrie 1963, trebuie interpretat în sensul că, atunci când o măsură a unui stat membru gazdă urmărește să definească**

criteriile de legalitate a situației resortisanților turci, prin adoptarea sau prin modificarea condițiilor de fond și/sau de procedură în materie de intrare, de ședere și, dacă este cazul, de încadrare în muncă pe teritoriul său a acestor resortisanți și atunci când aceste condiții constituie o nouă restricție în calea exercitării liberei circulații a lucrătorilor turci, în sensul clauzei de standstill prevăzute la acest articol, simplul fapt că măsura are drept obiectiv să prevină, înaintea de introducerea unei cereri de eliberare a unui permis de ședere, intrarea și șederea ilegale nu permite să se excludă aplicarea acestei clauze.

- 2) **Articolul 13 din Decizia nr. 1/80 trebuie interpretat în sensul că nu constituie o „situație legală în ceea ce privește șederea” deținerea unui permis de ședere temporară care nu este valabil decât până la adoptarea unei decizii definitive cu privire la dreptul de ședere.**

Semnături